

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

SUCCESELE BISERICII NOASTRE

Nu este suflet de român ortodox în largul acestei țări, care să nu tresară de legitimă mândrie în fața strălucitei afirmări a Bisericii neamului din ultimele zile.

Un val de înaltă inspirație divină i-a răscolit până în străfundurile ființei ei istorice, îndemnând-o să se ridice hotărâtă, energică și conștientă în talmăcirea marilor probleme de viață ce agită astăzi Statul românesc.

În mijlocul frământărilor semănate de curente ce se încrucișează cu atâta violență în arena noastră politică, Biserica ortodoxă pusă pe nedrept în cauză, a fost silită să ia o atitudine apărându-și patrimoniul și definindu-și rosturile eterne în desvoltarea neamului.

Câteva cazuri izolate de deviere politică, fiind interpretate ca un fenomen general, au dus la formularea pretenției exagerate de a limita pe preot la altar, și a-l sili să nu aibă nici un fel de manifestare publică, așa cum i-o impune caracterul lui de slujitor al lui Hristos.

Problema era atât de gravă în esență și cosecintele ei, încât Sf. Sinod i-a consacrat o examinare amplă și adâncă, spre a o concretiza într-o hotărâre comunicată, ce-i face cea mai mare cinste.

Învățătura ortodoxă impune Bisericii grija de viața totalitară a neamului în mijlocul căruia a fost trimisă de Dumnezeu. Ea nu va interveni în lupta dintre partidele politice, dar are dreptul să-și intensifice ațiunea pentru adâncirea concepției creștine în sânul poporului român inclusiv partidele politice, și să combată chiar acele acțiuni cari sub masca politică propagă concepții de viață și programe etice opuse creștinismului.

Toată viața neamului — e-nunță Sf. Sinod — trebuie ajutată prin exemplu de sus și prin îndrumare serioasă, ca să curgă după norma virtuților creștine.

Or acest sublim ideal de

existență națională, nu poate fi măcar conceput fără asistența vie și permanentă a preoțimii.

*

A doua problemă capitală ce a preocupat Sf. Sinod a fost *Francmasoneria*. Faptul că Guvernul a săvârșit un act de rară autoritate, dispunând închiderea tuturor lojilor masonice, a determinat suprema autoritate bisericască să arate opiniei publice, într-o formulare de vastă competență și clasică gândire, toată primejdia de moarte a doctrinei și organizației francmasonice.

Tăgăduind existența lui Dumnezeu și a adevărului revelat, ea propagă necredința și lepădarea de Biserică, susține raționalismul și morala laică, practică rituri oculte, subminează ordinea socială prin combaterea instituțiilor fundamentale de Stat și negarea principiului național. Sf. Sinod pronunță deci *osânda* francmasoneriei, hotărând să refuze înmormântarea celor ce nu se lapadă de această sectă pernicioasă. Și pentru ca să nu mai existe nici o îndoială, cere să se decreteze *prin lege* desființarea francmasoneriei, anunțând că la nevoie va face să fie votată din inițiativă parlamentară.

Putem anunța de altfel că acest act s'a și produs, prin devotamentul unui grup de deputați în frunte cu dl Nerva Traian Cosma dela Beiuș, al căror proiect de lege a fost trimis de Cameră Consiliului legislativ pentru avizul constituțional.

Aceste două fapte, de importanță istorică, ale Sf. Sinod au avut un răsnet enorm în toate părțile, înălțând sus de tot prestigiul moral și național al Ierarhiei noastre cărmuitoare. S'a făcut astfel dovada convingătoare, că Episcopatul Bisericii ortodoxe reprezintă o mare forță spirituală, ce merită încrederea și admirația Țării întregi.

De ce n'am spune-o însă, că o particulară mândrie și bucurie simțim noi, știind că

rolul determinant în aceste biruințe răsunătoare, la cari se adaugă și legea pensionării Clerului, l-a avut învățatul *Mitro-*

„Atunci ți-am mărturisit păcatul meu și nu mi-am ascuns fărădelegea. Am zis: îmi voi mărturisi Domnului fărădelegile. Și Tu ai iertat vina păcatului meu.“

Psalmi, 32, 5.

polit dela Sibiu, Î. P. S. Nicolae Bălan, secondat de vrednicia iubitului nostru Episcop Nicolae. E ceea ce am dori să rămână neuitat în sufletele eparhioților noștri.

—∞—

Propoveduirea

P. S. nostru Episcop Nicolae Colan

La Catedrala Clujului s'a luat laudabila inițiativă ca în toate Vinerile din Post, seara, după vecernie, să se țină *meditații* în legătură cu problema mântuirii, spre a ajuta la pregătirea spirituală a credincioșilor, în vederea marelui praznic al Învierii Domnului. Seria acestor meditații, a început-o P. S. Sa Episcopul Nicolae Colan, în seara zilei de 19 Martie.

Vecernia a fost oficiată de Păr. Ion Goron, Fl. Mureșan și diaconii A. Scurtu și I. Guțu. Răspunsurile au fost date de corul Academiei Teologice, condus de dl prof. Dr. V. Petrașcu.

La sfârșitul vecerniei P. S. Episcop, și-a rostit frumoasa meditație în fața unei numeroase asistențe (au venit și credincioși din satele din jurul Clujului). P. S. Sa, pleacă dela textul — „Doamne al puterilor fi cu noi căci pe altul afară de tine ajutor întru necazuri nu avem“. — Această invocație o facem simțind slăbiciunile noastre. Dar omul simte că a fost un timp în care nu era păcătos. A fost un timp în care eră fericit. Eră timpul primilor oameni, cari trăiau fericiți în raiu. Ispitiți de șarpe și orgolioși spre a ajunge egali cu Dumnezeu, primii oameni au păcătuit. Păcatul e o crudă realitate care stăpânește omenirea. Din starea de păcătoșenie, omul voia să se elibereze, dar singur n'ar fi putut-o face. Precum tatăl „fiului rătăcit“ din Evanghelie, s'a bucurat de reînțorcerea lui la casa părintească și după aceea l-a ajutat, tot așa și Dumnezeu care a fost mult mai iubitor față de oameni, a trimis pe unul născut Fiul său „să se nască și să crească, să ne mântuiască“. Venirea Mântuitorului a fost prezisă cu mult înainte. În Vechiul Testament sunt nenumărate locuri mesianice. P. S. Sa, citește câteva versete din Isaia (Cap. 10) — „Atuncea va

ieși o odraslă din tulpina lui Iese și o ramură va crește din rădăcinile lui și se va repauza pe el spiritul lui Iehova.... Atuncea va locui lupul la un loc cu mielul, și leopardul se va odihni împreună cu iedul, vițelul și puiul leului și vitele îngrășate vor fi la un loc și un copil mic le va mână...“

Mântuitorul lumii a venit pe pământ și s'a jertfit pentru noi aducându-ne mântuirea. Dar mântuirea nu e ceva pur exterior, ea cere și conlucrarea noastră. P. S. Sa o aseamănă cu un măr. Spre a lua un măr, trebuie să ne urcăm pe o scară și să-l rupem. Tot așa și pentru mântuire, trebuie să conlucrăm și noi. În vederea acestei acțiuni mântuitoare, Sf. Biserică a instituit postul. Prin post ne stăpânim poftele trupului și ne pregătim sufletește pentru victoria spiritului nostru asupra materiei, întocmai ca soldatul care face deprinderi pentru mântuirea armelor și apoi prin sânguință ajunge la victorie.

De încheiere, P. S. Sa, recomandă credincioșilor pregătire sufletească, li îndeamnă să participe la meditațiile de Vineri și mulțumește credincioșilor, cari au venit din satele din jurul Clujului la această sărbătoare duhovnicească.

*

Duminecă, în 21 Martie, a. c. P. S. Sa, înconjurat de un sobor de preoți a slujit Sf. Liturghie, hirotonind un preot și un diacon.

După liturghie, întreaga asistență s'a îndreptat spre Universitate, unde în cadrul Societății femeilor ortodoxe, P. S. Sa a conferențiat despre „*Spiritualitatea picturii ortodoxe*“.

D-na Zina Moroianu, prezidenta societății, mulțumește P. S. Sa și anunță publicul că în acest ciclu de conferințe va mai vorbi dl Victor Papilian, dl Dr. Eugen Nicoară și Arhid. Dr. Ion Vască.

P. S. Sa își începe conferința cu o scurtă privire asupra istoriei icoanelor. Pentru înțelegerea rostului icoanelor, trebuie să ne gândim la rostul simboalelor. Icoana e simbolul vieții religioase, care are o importanță foarte mare. După tradiție, cea mai veche icoană a fost făcută de Mântuitorul când urcând Calvarul, s'a șters cu năframa întinsă de Veronica și i-a rămas chipul pe această năframă. După unii, chiar Evanghelistul Luca, ar fi făcut și icoane. În timpul persecuțiilor, icoanele erau simbolurile cari îmbărbătau pe creștinii ce mergeau la moarte. Din primele epoci, s'au ivit și creștini cari condamnau icoanele, spunând că ele au ceva din idololatrie. Greșeala acestora eră mare, căci creștinul nu adora lemnul pe care era sculptat un sfânt, ci adoră pe cel care e simbolizat pe materie (Mântuitorul, Maica Domnului, etc). Prin icoane, mucenicii și mărturisitorii trăiau și pe mai departe în lume, și erau un model pentru cei cari se rugau și creiau atmosfera religioasă, necesară pentru educație. La 726, începe o luptă puternică împotriva icoanelor. Împăratul Leon III Isaurul, dă ordin să fie distruse toate icoanele. Patriarhul Gherman se opune, dar cu toate acestea persecuția nu încetează. Persecuția a tinut mai bine de un secol. În acest

timp au murit pentru icoane sute de creștini. Închiși, bătuți și chiar uciși, creștinii se nchinau icoanelor. Persecuția încetează la 842, pe timpul Regentei Teodora, fiica lui Mihail III. În anul următor (843), în prima Duminică din postul mare (atunci căzu în 19 Februarie), se comemoră cu mult fast acest eveniment și de atunci, prima Duminică din Postul Mare, se numește *Duminica Ortodoxiei*.

Dar de ce s'au luptat oamenii mai bine de un secol pentru „icoane“? „Pentru răsăritean, icoana după ce a fost sfințită la sfânta slujbă, e un loc în care el se împreună cu sfântul, pe care-l înfățișează“. Icoanele noastre ortodoxe nu sunt portrete artistice. Pictorul nu încearcă să ne prezinte frumusețe, ci evlavie. Liniile severe ale sfântului creiază atmosferă evlavioasă. Pictura catolică, e mai „artistică“ dar Madonele au prea mult omenesc în ele, le lipsște firavitatea și evlavie. Dacă le luăm aureola și ștergem inscripția, rămâne un portret feminin oarecare.

P. S. Sa, își încheie conferința, arătând importanța picturii bisericești și citând un pasagiu scris de un savant german, în care vorbește foarte elogios despre ortodoxie și pictura ei.

I. E. N.

Cauzele scăderii nașterilor și mijloacele de combatere.

II.

Precum în locurile necultivate cresc și se înmulțesc spinii și buruienile veninoase, înăbușind tot ce ar crește bun și folositor, tot astfel și în mijlocul unui neam unde lipsește o educație sufletească bazată pe o disciplină morală, — se ivesc oameni netrebniți certați cu tot ce e creștinesc, cinstit și folositor, otrăvind suflete, sfidând bunele rânduieli și infiltrând cu pornirile lor pătimate toate straturile societății.

Privind în jurul nostru, vom constata tristul adevăr exprimat de marele învățat *Nicolae Iorga*: „Din ce în ce se întărește convingerea... că noi suntem un popor necrescut sau rău crescut, că n'am știut a ne păstră dătinile, așa de potrivite cu noi, că nu le-am putut duce mai departe, după cerințele vremii noi, că n'am fost în stare a lucra cultural adâncurile neamului întreg și nici adâncul fiecărui suflet“.

În această gravă situație ca să

putem lucra cu succes la combaterea scăderii natalității, înainte de toate se cere o *radicală purificare a moravurilor de azi*. Ca să putem readuce în sufletul masselor avântul bunelor moravuri de altă dată trebuie să depunem o muncă uriașă și neîntreruptă, condusă de *Biserică* și ajutată de toate autoritățile din țară.

O organizație sănătoasă cu ramificații în toate clasele sociale, este singurul și cel mai bun remediu împotriva imoralității și în general a patimilor sociale. Mijloacele le văd în următoarele:

1. *O disciplină interioară*. Datorința fiecărui individ este să-și cultive atât calitățile *sufletești* cât și cele trupești, contribuind prin aceasta la dezvoltarea bunelor sentimente, a inteligenței și voinței sale. Numai un astfel de individ poate să-și păstreze personalitatea sa, trăind prin sine însuși, prin urmare pe un atare om nu-l vor putea influența nici păcatele mediului de azi stăpânit de otrăvitoarele porniri dezastruoase. O disciplină interioară trebuie să înceapă în familie, să se continue în școală și Biserică. Îndată ce copilul a ajuns la puterea cugetării, trebuie să-l facem a cunoaște și judeca urmările faptelor sale nesocotite, silindu-l la imediată îndreptare. Să nu uităm că *pildele părinților influențează mai mult ca poveștile*. Deci viața familială trebuie astfel întocmită încât să fie adevărata școală educativă a copiilor. Tot asemenea și în școală și în Biserică la fel ca în viața familială, *exemplul conducătorilor face oameni buni și oameni răi*.

2. *Sentimentul religios*. „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul“ ne spune Sfânta carte a Vechiului Testament, iar Moisi în cele zece porunci: „Să nu ucizi“. Deci un bun creștin pătruns de un adevărat sentiment religios-moral, abstrăgând dela alte îndatoriri impuse prin Biserică, nu va îndrăzni niciodată să greșească în contra dispozițiilor dumnezeiești și omenești, prin pruncucidere.

Cultivarea și dezvoltarea acestei puteri sufletești cade în sarcina Bisericii. Zadarnică va fi însă toată lupta slujitorilor ei, dacă nu vor fi înțeleși de *autoritățile* superioare ale Statului și de *funcționăria* de toate nuanțele. Dacă sămânța divină aruncată de slujitorii Bisericii va cădea și pe viitor tot pe piatra nepăsării, între spinii indolenței și ai egoismului condamnabil, — nu va aduce roadele așteptate.

3. *Desvoltarea caracterului*. Lipsa de conștiință, imoralitatea, indiferențismul religios, luxul la orașe, sectarismul la sate, pofta nebună de câștig fără osteneală, și câte alte patimi și înclinări rele stăpânesc societatea de azi. Deci ca preotul să poată vindeca aceste răni molipsitoare, să poată stărpi acești viermi neadormiți ce rod fără cruțare la falnicul arbore al Bisericii și al neamului nostru, este neapărată lipsă să găsească *oameni de caracter*. Omul lipsit de caracter este capabil de a săvârși orișice faptă urâtă, pe când omul care este stăpânit de această rară însușire ce i se zice caracter, acela întotdeauna este hotărât, înțelegător, stăruitor și energic la îndeplinirea faptelor bune.

4. *Organizarea de societăți pentru propagarea bunelor moravuri*.

Cum corpul omenesc are nevoie voie de conlucrarea armonică a tuturor organelor sale, tot așa și societatea omenească întemeindu-se pe totalitatea membrilor ei, e de datoria fiecăruia să contribuie, în măsura puterilor sale, la propășirea totalității din care face parte. Pentru a putea conlucra cât mai mulți și cu cât mai mare succes ar fi de dorit ca oamenii cu tragere de inimă să se organizeze în *societăți speciale*, pentru combaterea acestei patimi și în general pentru încurajarea bunelor moravuri. Prin înființarea și activitatea unor asemenea societăți, vom face să dispară treptat: pisma, zizaniile, destrăbălarea, răutatea, obrăsnicia și alte multe vicii ce fac ravagii în viața socială.

FOILETON

Vechiul Testament și creștinismul.

Lupta împotriva creștinismului azi îmbracă cele mai variate forme. Este atacat fățiș de ateismul teoretic, organizat în asociație internațională — este atacat într'ascuns de ateismul practic, care se dozește în fel și fel de grupări științifice, culturale, politice, religioase. Dacă loviturile primului pot fi parate la timp și cu ușurință — loviturile celuiilalt sunt mai periculoase, necesitând o vigoare obositoare. Se și poate constata, că avântul cu care ateismul teoretic a pornit să distrugă creștinismul a scăzut mult. Rezistența întâmpinată l-a desamăgit. Numărul adeptilor scade cu tot sprijinul material ce li se oferă. Recentul congres din Moscova deși întrunind reprezentanții alor 42 de națiuni, nu s'a mai desfășurat în atmosfera de încredere din trecut. Tirajul revistelor de propagandă atee, scade vertiginos. Sufletului omenesc îi repugnă veninul unei asemenea lecturi.

În schimb ateismul practic este în plină as-

cenziune. Speculând împrejurările favorabile, sub firma celor mai nevinovate scopuri, atacă pozițiile mai expuse ale creștinismului. Destul de isteț pentru a se retrage la timp, ca să nu fie demascat, reușește să facă spărturi simțitoare în organismul bisericii. Dacă nu este urmărit pas de pas, poate deveni mai periculos decât iudaismul și păgânismul de odinioară. Este mai de temut o cangrenă internă, decât una externă vizibilă.

În deosebi azi sub firma liberalismului modern observăm o tot mai pronunțată acțiune de subrezire a isvoarelor, din cari se alimentează creștinismul. Deocamdată s'a ajuns la creierea unei stări de spirit ostile Vechiului Testament. De văzut aceeaș soartă, va avea și Noul Testament.

Odată subminat temelul pe care este clădit creștinismul, este periclitată însăși ființa lui. Faptul rezultă clar din scrierea lui Fritsch „Handbuch des Judentums“ azi după părerea teologului prof. Dr. A. Hudal dogmatica național-socialismului, în care dintr'o înțelegere intuitivă voește să se dovedească, că Dumnezeu Vechiului Testament nu ar fi acelaș cu Dumnezeu Noului Testament și de aceea nici creștinismul nu poate fi religia poporului german, pe motivul, că acest popor nu poate

suportă concepțiile morale ale Vechiului Testament. Toate ideile mari ale Vechiului Testament s'ar reduce la parți și sumeri. (v. Dr. A. Hudal „Die Grundlagen des Nationalsozialismus“ Viena 1937 p. 84.) Este deci momentul oportun, a lua poziție de apărare, pe cât posibil spulberând aceasta stare de spirit, fie prin demascarea intenției dușmane, fie prin distrugerea poziției lui.

S'ar crede că este de prisos a pune o asemenea problemă în biserica noastră ortodoxă română. Ce-i drept în trecut biserica noastră a fost scutită de multe frământări interne, pe urma cărora biserica apuseană a avut mult de suferit, însă curentul de ostilitate împotriva Vechiului Testament azi este și la noi o realitate îngrijorătoare. Cercul credincioșilor cari contestă Vechiului Testament orice valoare religioasă, orice importanță pentru creștinism, este destul de larg. Fără nici o rezervă e privit drept o simplă operă istorică-legislativă, produs al iudaismului străvechiu, în consecință se cere excluderea lui din biserică. În scrieri, conferințe publice, tema este tratată cu o uimitoare bogăție de argumente.

Surprinzător este faptul că chiar și în anumite cercuri clericale, își face impresia că persistă

5. *Desvoltarea gustului estetic.* Dragostea pentru frumos înalță sufletul, inobilează sentimentele, ferindu-ne de indeletnicirile josnice. Ea ne face să respectăm bunele rânduieli să admirăm frumusețile naturii, ne face să ne ocupăm de literatură, să iubim arta, științele etc. căci în toate aceste există frumosul. Acela care se bucură de o astfel de educație desigur își va afla o adevărată plăcere în tot ce reprezintă frumosul, ignorând în același timp alte plăceri degradatoare. Educația estetică are o înrăurire fericită asupra firei omenești, deci acela în care gustul frumosului este deplin desvoltat, va fi scutit de toate acele patimi, cari sunt certate cu cinstea și bunele moravuri. Căci trebuie să știm un lucru și a-nume, că în afară de frumosul fizic, artistic, literar etc. mai există și un *frumos moral*. Când omul își face datorința fără îndoială că face o faptă bună, neimpusă de serviciul său, ci poate e reclamată de binele obștesc, să chieamă și merită să fie numită și frumoasă.

6. Al șaselea mijloc de a combate patimile este *munca cinstită și stăruitoare*. Munca în acelaș timp este folositoare atât spiritului cât și trupului. Un învățat zice: „Umple toate colțurile spiritului tău, căci păcatul se strecoară ușor în locurile goale, pe cari le lasă neactivitatea sufletului sau trândăvia corpului“. Prin munca rațională câștigăm și necesitățile materiale pentru susținerea unei familii și mai numeroase, fără să ne luăm refugiul la înlăturarea natalității. În privința cerințelor materiale țin să accentuez și aci, că, este de datorința statului să *repare o mare greșală* ce se face cu *ajutoarele familiare* recunoscându-se numai trei copii, și la aceștia menținându-se aceiaș cotă dela naștere până la majorat. Este o necesitate națională ca salariaților publici să li se *deu ajutor familiar pentru toți copiii ce-i au*, și acela să-l ridice an de an la concurența sumei ce face *cel puțin 50% din spesele reclamate*

cu creșterea lui. La băeți până la anii majorității, iar la fete până la luarea unei diplome, eventual a căsătoriei.

7. Între mijloacele de combaterea acestui păcat este și *aplicarea pedepselor din codul penal*, atât asupra persoanei vinovate cât și față de advocatori. Înțeleg *avorturile*.

Ca năzuințele noastre să fie încununute cu succesul dorit va trebui să începem în familie, — continuând în școală și Biserică — o *educație*

sănătoasă, pe urma căruia să răsără cetățeni serioși, destoinici și luminați, cari înțelegând lupta ideală a Bisericii să colaboreze cu dragoste la binele obștesc. Numai astfel vom reuși să înfruntăm toate valurile patimilor sociale, obținând și înmulțirea natalității, asigurând pentru toate timpurile și între orice împrejurări — *tăriia credinții strămoșești și mărirea națională a poporului român*.

Pr. NIC. GERMAN-Rohia.

Noua lege de pensii a preoțimii ardelenene.

Art. 1. — Funcționarii eclesiastici (clerici și civili), ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, retribuiți din bugetul Statului, vor beneficia, cu începere dela 1 Aprilie 1937, de legea generală de pensii din 1925, cu modificările ei.

Art. 2. — Reținerile pentru pensie cuvenite pe timpul servit în trecut până la 1 Aprilie 1937, se vor vărsa Casei generale de pensii, în conformitate cu dispozițiunile art. 98 din legea generală de pensii.

Pentru clerici, timpul util la pensie se consideră dela data instalării lor în funcțiunea bisericească, iar pentru funcționarii civili, dela data intrării într-o funcțiune retribuită din bugetul Eparhiei, cu drept de pensie la fondul de pensie al Eparhiei respective, sau retribuită din bugetul Statului.

CertIFICATELE eliberate de către Eparhii, pentru dovedirea timpului servit, vor trebui să fie vizate de Ministerul Cultelor.

Art. 3. — Foștii funcționari eclesiastici (clerici și civili), prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, care au trecut după Unire în serviciul Statului, județelor sau comunelor urbane, vor avea dreptul să-și valorifice, în condițiunile art. 2 din prezenta lege și

cu aplicarea dispozițiunilor art. 98 din legea generală de pensii, ca util la pensie, timpul ce au avut servit ca funcționari eclesiastici (clerici și civili).

Deciziunile fostelor comisii regionale și ale comisiilor de pensii, date până la punerea în aplicare a prezentei legi, pentru cazurile de mai sus, se vor revizui de comisiunea de pensii de pe lângă Casa generală de pensii, dacă cei interesați vor face cerere de revizuire, în termen de 6 luni dela data punerii în aplicare a prezentei legi.

Pensiile astfel rectificate se vor plăti cu începere dela 1 Aprilie 1937.

Art. 4. — Pensionarii eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, ale căror drepturi au fost stabilite după 1 Octomvrie 1925 și care se vor găsi înscriși la pensie în ziua de 1 Aprilie 1937, trec pe aceeaș dată în bugetul Casei generale de pensii, care le va stabili din nou drepturile cu începere dela aceeaș dată, în conformitate cu legea generală de pensii. Eparhiile sunt datoare a remite Casei generale de pensii toate dosarele de stabilirea pensiilor, precum și orice alte elemente necesare și prevăzute de le-

gea generală de pensii, care li-se vor cere, cu privire la acești pensionari.

În cazul când pensia stabilită de Casa generală de pensii ar fi mai mică decât cea primită dela Eparhie, plata diferenței rămâne în sarcina Eparhiei.

Pensionarii înscriși la pensie înainte de 1 Octomvrie 1925. rămân și pe viitor să fie plățiți din fondurile de pensii și ajutoare ale Eparhiilor respective.

Art. 5. — Drepturile la pensie ale urmașilor funcționarilor și pensionarilor prevăzuți în prezenta lege se vor stabili și revizui în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensii și ale legii de față.

Art. 6. — Punerea în retragere pentru limită de vârstă a funcționarilor prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, se va face numai cu începere dela 1 Aprilie 1938, și numai la cererea Consiliului eparhial respectiv.

Art. 7. — Prezenta lege se pune în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1937.

O interpretare fără rost și un răspuns cuminte. În urma propagandei intense pe care o fac Ungurii în Apus, în Anglia, câțiva parlamentari au ajuns să fie induși în eroare (probabil și cu bani). Recent, un astfel de deputat, dl Robert Gover, a interpelat în Camera Comunelor pe Ministrul de externe, dacă nu crede că ar fi bine să facă declarații asupra „*teroarei*“ și a „*suferințelor*“ minorității maghiare din Ardeal (sic!) Iată un exemplu de felul cum poate deveni cineva ridicol, prin credulitate, față de presa de la Budapesta. În numele guvernului i-a răspuns Lordul Cramborne, subsecretar de stat la externe spunând că informația pe care se bazează dl Robert Gover, a apărut într'un ziar fără importanță (cele serioase nu se lasă cumpărate de Budapesta). Ea face parte din domeniul miturilor. Guvernul englez n'are cunoștință despre aceste prigoane cari de fapt sunt doar formule de captare pentru cei ce nu cunosc Ardealul.

un dubiu de atitudine hotărâtă față de Vechiul Testament. Cel puțin glasurile ridicate împotriva curentului nefast sunt foarte anemice. Aci este evidentă influința liberalismului din teologia protestantă.

Cum s'a născut la noi acest curent este ușor de explicat. Liberalismul în apus, în țările culturale, sub influința cărora am stat, cu decenii în urmă a revoluționat întreaga viață spirituală. Își imprimă pecetea în filosofie, știință, politică și religie. De aci se importă și la noi. Nu trebuie trecut cu vederea și un al doilea factor care însuflă o deosebită vigoare ostilității împotriva Vechiului Testament. Este lupta de rasă. Demnitatea națională pălmuită atâta vreme de iudaismul cuitropitor, reacționează. Ideea liberală, că Vechiul Testament este un produs al iudaismului, este prinsă de exponenții naționalismului în lupta rassistă, și astfel această operă este taxată cu acelaș dispreț, ca însuș iudaismul. De aci concluzia, că rândurile luptătorilor pentru eliminarea Vechiului Testament din creștinism, în bună parte (putem spune în majoritate covârșitoare) sunt compuse din reprezentanți ai naționalismului și nu ai liberalismului teologic. Câtă vreme însă eroarea voită în conștiința

celor din urmă perzistă, alimentează ura celor dintâi, într'o luptă care zdruncină temeiul propriei lor poziții. Câtă vreme nu se spulberă neadevărul, că Vechiul Testament nu este un produs al evoluției vieții religioase iudaice, atâta vreme naționalismul va lupta împotriva lui, lipsind creștinismul de unul din cei doi piloni pe care se razimă

Numai prin combaterea erorii liberale, naționalismul repune Vechiul Testament în situația ce i se cuvine. Deci în această direcție trebuie să fie îndreptată toată atențiunea.

Am stabilit că liberalismul nu este de origine autohtonă, deci trebuie să-l urmărim la el acasă, și să ne asociem celor ce au înțeles pericolul ce-l prezintă, combătându-l dela început. Lucrul nu este atât de ușor. S'a încetățenit adânc pe pământul protestantismului. E susținut de oameni erudiți, cu un bogat material documentar. Cercetând, ușor poți fi ademenit. Și dacă totuși reușești a duce lucrul la bun sfârșit, te poți aștepta la surprinderea unor obiecțiuni dureroase, din partea acelor cari cochetează cu spiritul protestant, deși se numesc ortodocși.

Nici una, nici cealaltă nu trebuie să ne înspăimânte. În fața primei eventualități avem un puter-

nic razem de rezistență, în atitudinea istorică a Bisericii.

Ostilitatea împotriva Vechiului Testament este tot atâta de veche, pe cât de vechiu este creștinismul. În trudința de destrămarea creștinismului, este cuprinsă această atitudine. În sec. II spre exemplu Marcion în scrierea „*Antiteze*“ încearcă să scoată în relief pronunțatele diferențe, cari se întrepun între cele două testamente, pentru a arăta scăderile celui dintâi. Biserica îl combate, calificându-l de eretic.

În fața celei de a doua, avem un răspuns categoric. Ortodoxismul de hatărul nimănui nu-și va abandona linia tradițională de conduită. El este păstrătorul predaniei apostolice intacte. Acesta este unul din prerogativele ce-l pune deasupra celorlalte confesiuni creștine. Dacă protestantismul își modifică punctul de vedere după cum bate vântul, îl privește. Asemenea practici la el nici nu ne miră, de 4 secole s'a obicinuit să jongleze cu adevărurile de credință.

Prof. L. G. MUNTEANU

Cetiți și răspândeți „Viața Ilustrată“

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. nostru Episcop Nicolae Colan a plecat Vineri la Sibiu spre a asista la ședințele Reprezentanței Fond. Gojdu, unde se va desbata chestiunea repatrierii Fondatiunii, ajunsă acum la mult dorita soluționare. Dela Sibiu P. S. Sa se va îndrepta spre București, unde va participa la ședințele Sf. Sinod.

Serviciile religioase din Catedrală în timpul Paresimilor. Duminecă la orele 9 dimineața Utrunia, iar la orele 10 sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare, seara la orele 6 Vecernia cu predică și Acaftistul Domnului. Sâmbătă la orele 8 dimineața, Sf. Liturghie a Sf. Ioan Gură de Aur, cu pomenirea pentru cei morți, iar seara la orele 18 Vecernia. În celelalte zile de peste săptămână, la orele 8 a. m.: Sf. Liturghie a înainte sfințitelor, a Sfântului Grigorie; seara la orele 18, serviciile îndătinate: Pavcernița mică și cea mare. Serviciile de Vineri seara: Pavcernița și Acaftistul Maicii Domnului, vor fi urmate de meditații care vor fi ținute în ordinea următoare: Vineri, 26 Martie: prof. Dr. I. Vască: Mântuirea prin Hristos. Vineri, 2 Aprilie: prof. Dr. Andrei Buzdug: Înceștinarea minții. Vineri, 9 Aprilie: prof. Dr. Galaction L. Munteanu: Înceștinarea inimii. Vineri, 23 Aprilie: preot I. Goron: Înceștinarea voinței. A cincea săptămână din post — dela 11—18 Aprilie — se consacră pregătirii pentru mărturisire.

Profesoare de religie. Am arătat într'un număr precedent stăruințele ce s'au depus pentru a deschide drumul la catedrele de religie și licențiatelor în teologie. Proteste numeroase s'au ridicat contra acestei inovații. Totuși legea, depusă din inițiativă parlamentară, a fost votată în sesiunea ce s'a închis, punându-ne în fața unui fapt împlinit. Rămâne să se vadă ce experiențe se vor face în cursul anilor viitori, spre a se trage concluzii definitive într'o chestiune principiară, atât de importantă pentru Biserică. Noi am dori, ca ele să fie din cele mai bune.

Dumineca Ortodoxiei. După informațiile ce le-am primit, Dumineca ortodoxiei a fost prăznuită cu mare amploare în tot cuprinsul Mitropoliei ardelen. Aceasta datorită îndoitului fapt, că e ziua specială a FOR-ului și a Societății femeilor ortodoxe. Festivaluri religioase au avut loc în toate orașele, cu predici în biserici și conferințe în sălile de spectacole, în cari s'a vorbit cu însuflețire și competență despre semnificația ortodoxiei și a celor două mari societăți cari o slujesc. La Sibiu serbarea s'a desfășurat în proporții deosebite, iar la Cluj însuș P. S. nostru Episcop Nicolae a ținut s'o cinstească prin frumoasa conferință despre spiritualitatea picturii ortodoxe.

Nedumerire firească. „Unirea“ din Blaj vorbind despre votarea legii

de pensionare a clerului din Ardeal, pe care o socotește de însemnătate istorică, ține să afirme că acest dar pentru cler a răsărit din solitudinea părintească a P. S. Episcop Iuliu Hossu. Ca o atenuare adaugă însă, că Î. P. S. Mitropolit Nicolae Bălan a fost cel dintâi care a cerut să fie cuprinsă în lege și preoțimea gr.-catolică.

Lată-ne în nedumerire, din care n'am putea eși dacă n'am știi sigur de ce parte este meritul întreg al votării legii. Ceea ce nu înseamnă, că ne-am precupeți bucuria pentru ajutorarea fraților din cealaltă strană.

Abuzul pensiilor viagere. Deși trăim vremuri crâncene de criză, totuși vedem cu surprindere că se face risipă și lux chiar acolo unde ar trebui să domineze principiul economiilor severe. De ani de zile Parlamentul este asaltat de cluburile politice cu cereri de pensii viagere pe seama văduvelor unor bărbați politici, meritoși de sigur, dar nici decum atât de săraci încât urmașii lor să moară de foame. Totuși se dau uneori sume exagerate, ce depășesc orice rațiune. Alteori se acordă pensii pe urma unor scriitori decedați, ale căror romane nu sunt altceva decât mostre penibile de imoralitate și desfrâu, ce corup tinerele generații.

Ar trebui să se pună capăt acestor greșeli condamnabile, printr'un control mai sever exercitat de preoții noștri din Parlament.

„Întâi catolic.“ În camera franceză se desbătea, înainte de război, un proiect de lege privitor la bunurile Bisericii catolice. Un deputat, cu blazon de conte vorbea dela tribună combătând legea. Într'un moment dat aruncă argumentul zdrobitor: „eu domnilor sunt mai întâi catolic, apoi francez. Această declarație i-a atras din partea marelui bărbat politic Jaurès următoarea replică usturătoare: „admirati domnilor pe un om, care a fost botezat înainte de a se fi născut.“ Apostrofa a rămas celebră. Ea se poate aplica cu drept cuvânt și la noi, unde atâția exaltați se declară mai curând catolici, decât români. Aduceți-vă aminte de scena revoltătoare dela Încoronare, ca și de altele, în cari demnitatea națională a fost îngenunchiată de patima papistă.

Papa protestează. Conflictul între Reich și Vatican se adâncește tot mai mult, din cauza intransigenței părților. O enciclică papală adresată

episcopatului catolic din Germania, protestează contra violării Concordatului de către guvernul național-socialist, prin interpretarea neloidală a stipulațiilor ce le cuprinde. Papa condamnă doctrina rasistă despre teoria sângelui și a pământului, de asemenea declară că refuză să recunoască școlile de stat, în cari profesorul de religie nu are complectă libertate de spirit. Preoții sunt îndemnați să suferă chiar închisoarea pentru libertatea Bisericii.

Cancelarul Hitler n'a luat încă atitudine față de această enciclică. Noi subliniem înc'odată isvorul de certuri și neplăceri dăunătoare ce-l creiază Concordatele în viața Statelor. De aceea, le-am combătut și le vom combate.

Al XLI. ajutor din „Fondul ajutorului preoțesc al Eparhiei Clujului în suma de 56,700 Lei s'a acordat nepoților fie iertatului preot-protopop onorar Nestor Manciu din Ocoliș, decedat la 20 Februarie a. c. iar aceeaș l-au dăruit fondului protopopiatului Lupșei „Pr. Nestor Manciu“.

Vorba și fapta. Relevând impresia excelentă ce-a făcut-o intervenția Î. P. S. Mitropolit Nicolae dela Sibiu pentru extinderea legii de pensii și în favorul preoților gr.-catolici, ziarul „Unirea“ cere aceeași colaborare frățească și pe viitor între cele două Biserici, făgăduind că din partea lor ea nu va lipsi. Și ca să servească imediat dovada, oferă în acelaș număr un „telefon“ plin de invective și ironii răutăcioase la adresa ortodoxiei. Cum se poate atâta imprudentă și ipocrizie? Nici în marile post al Paresimilor nu pot fi stăpânite vechile patimi catolice? Este trist și dezolant.

Catastrofă uriașă. Ziarele comentează îndelung cumplita catastrofă întâmplată în orașul New-London din statul Texas în America de Nord. Anume o mare școală — internat, cu 1000 de elevi a fost aruncată în aer de o explozie puternică, omorând aproape 600 de copii și câțiva zeci de profesori. O jale sfâșietoare a cuprins sutele de părinți nenorociți, cari își căutau copiii uciși printre ruinele fumegânde. Ancheta făcută pretinde, că nenorocirea aceasta fără precedent s'ar datoră funcționării defectuoase a încălzirii cu gaz și vecinătății școlii cu terenurile petrolifere, de unde s'au strecurat gaze naturale prin pământ.

Este un teribil avertisment și pentru țara noastră, care are atâtea exploatare de petrol.

POSTA REDACȚIEI

Păr. cp. T. Potcaș A.-Iulia. Am primit manuscrisul. Dacă și fondul va fi în armonie cu splendida lui caligrafie, de sigur că vom fi fericiți să-l publicăm.

R. B. în Ungureni. Articolul ne-a sosit cu întârziere. Vom încerca să-l plasăm în altă parte.

AVIZ! Subsemnatul aduc la cunoștința O. Domni Preoți, că în atelierul meu de croitorie din Cluj, Str. Regina Maria 48, se confecționează: **REVERENZI PREOȚEȘTI** din stoffe fine, cu prețul dela 1500 Lei; **ORNATE** cu prețul dela 3000 Lei; **PRAPORI** cu prețuri moderate, — precum și **costume bărbătești**. Rog binevoitorul sprijin al Cu deosebită stimă On. preoți, garantând de confecționarea frumoasă și durabilă. **MIHAIL MUNTEAN,** croitor.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2015—1937.

Comunicat.

Liga pentru combaterea alcoolismului „Temperanța“ a trecut cu începere dela 1 Noemvrie 1936 sub auspiciile, îndrumarea și controlul Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

Această trecere s'a făcut în scopul de a se da acțiunii ei o autoritate mai mare și mai ales pentru a se da concursul întregii noastre organizațiuni exterioare, la care vom asocia și pe acela al altor departamente și instituțiuni ca: Ministerul de Interne, Ministerul Cultelor, Ministerul Educației Naționale, Sf. Sinod, Jandarmeria etc.

Lupta ce avem de dus contra alcoolismului, acest generator al multor nenorociri de ordin sanitar, moral și social, este nu numai grea dar și foarte delicată. Se cere prin urmare nu numai muncă, dar și foarte mult tact.

Lupta o vom duce pe mai multe căi: educație (propagandă prin conferințe, predici la biserică, tablouri instructive, broșuri, radio, cinematografe, etc.) sancțiuni celor găsiți beți, introducerea de beuturi nealcoolice, etc.

Înainte de toate însă trebuie să ne creem organizațiuni locale și anume: în fiecare comună rurală să ia ființă o filială a Ligii „Temperanța“, care să aibă în fruntea ei un comitet de conducere.

Executarea pe teren a programului de lucru întocmit de comitetul central al Ligei „Temperanța“ și aprobat de Minister, se va face prin aceste filiale, sub îndrumarea și controlul medicilor de circumscripție cari la rândul lor vor fi și ei sub îndrumarea și supravegherea medicilor șefi de județ.

Primul pas ce avem de făcut este deci înființarea de filiale ale Ligei „Temperanța“ în fiecare comună rurală prin inițiativa medicilor de circumscripție (fiecare în comunele din circumscripția sa).

Vor observa dacă în unele comune există astfel de filiale, pe acelea care le găsim că sunt bine constituite și că au oarecare activitate de dragoste de activă, le vor menține, pe acelea cari nu oferă nici o garanție morală de a fi la înălțimea sarcinii ce au, le vor desființa și le vor reconstitui potrivit scopului.

După constituirea filialelor al doilea pas ce trebuie făcut este ca fiecare filială să aibă un local în comună (un sediu). Aici se va instala cu timpul și treptat, după posibilități: un aparat de radio, o bibliotecă adecvată, gramofon, băuturi nealcoolice, se vor ține conferințe educative, etc.

Având în vedere că medicul de circumscripție va avea nevoie de concursul tuturor autorităților din comună deci și a preotului, obligăm prin aceasta preoțimea noastră să se intereseze de aproape de această problemă, dând medicului de circumscripție întreg concursul pentru împlinirea acestei misiuni.

Cluj, la 20 Martie 1937.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.